

FRIŽIDER / ZAMRZIVAČ

prilikom postavljanja frižidera i zamrzivača ostavite dovoljno prostora za prozračivanje između stražnjeg dijela uređaja i zida (oko 10 centimetara) kako bi hladnjak odavao toplotu u optimalnim uslovima te ne bi došlo do povećanja potrošnje energije. Uređaj nemojte postavljati pored izvora toplote (radijator, grijalica) ili električnog šporeta. Redovno čistite naslage te imajte na umu da će frižider/zamrzivač pun naslaga leda trošiti više 30-50% energije, nego kada je bez leda. Redovno odleđujte zamrzivač i frižider. Kada kupujete uređaj, kupite uređaj sa samootapanjem leda ili bez stvaranja leda (tzv. No frost).

MAŠINE ZA PRANJE VEŠA I SUĐA

uvijek odaberi program pranja veša s najnižom temperaturom vode koji još uvijek obezbjeđuje dobar kvalitet pranja; energetski je puno efikasnije pranje punog bubnja veša, nego dva pranja do pola napunjenog bubnja i mašinu za veš koristite kada se nakupi dovoljna količina veša. Mašinu za posuđe koristiti samo kada je maksimalno napunjena posuđem; redovno provjeravati razinu soli i čistiti unutrašnjost.

RENERNA I ŠPORET

vrata rerne otvarajte samo po potrebi jer u protivnom svaki put kad ih otvorite ohladite rernu a time dodatno trošite električnu energiju. Rernu isključite 10 minuta prije završetka pečenja jer je stvorena toplina u rerni dovoljna za dovršenje pečenja hrane; održavanjem rerne čistom, smanjuje se potrošnja električne energije. Isto važi i za ringle. Kuhanje jela završite tako što ćete ringlu isključiti 5-10 minuta prije završetka.

RASVJETA

koristite prirodno svjetlo što više, uvijek isključiti svjetlo kada nema nikoga u prostoriji, te zamjenite obične sijalice štednim u prostorijama u kojima najčešće boravite. Zapamtite da obične sijalice imaju radni vijek od 1,000 sati uz oko 1,000 uključivanja, dok štedljive imaju radni vijek od najmanje 8,000 sati i do 10,000 uključivanja. Cijena jedne štedljive sijalice je jednaka cijeni 8 običnih sijalica! Zapamtite da štedljiva sijalica od 21 Wata (svijeća) zamjenjuje običnu sijalicu sa žarnom niti od 100 Wati što znači da ćete potrošiti do PET puta manje električne energije. Obratite pažnju na kvalitet štedljive sijalice. Neke postižu odmah potreban kvalitet osvjetljenja, neke sa zadržkom do 10-ak sekundi. Zapamtite – skuplja sijalica je često / vrlo vjerovatno povoljnija kupovina.

PROMJENA NAVIKA NIJE TEŠKA A VODI SMANJENJU UTROŠKA ENERGIJE I DONOSI MANJE RAČUNE

JESTE LI ZNALI?

- ✓ Za 1 tonu papira potrebno je do 3,5 tona drva
- ✓ Svaka tona recikliranog papira znači uštedu više od 2,3 prostorna metra odlagališnog prostora i uštedu od 1436 litara nafte
- ✓ Svaki kilogram recikliranog papira znači 4 kg manje stakleničkih plinova u atmosferi, a jedna tona prikupljenog papira spašava 17 stabala.
- ✓ Za nakladu jednog dnevnog izdanja potrebno je posjeći 35 stabala

www.delter.eu

Projekat finansira Evropska unija

eptisa

Projekat provodi
Eptisa, MVV decon, Kantor

Ovaj letak je urađen uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ovog letka je isključiva odgovornost DELTER projekta, EPTISA, MVV decon i Kantor i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovište Evropske unije.

DELTER

Podrška Bosni i Hercegovini u ispunjavanju zahtjeva iz Ugovora o energetske zajednici s posebnim naglaskom na energetske efikasnost i obnovljive izvore energije

ENERGETSKA EFIKASNOST ZA SVAKOGA

MALI SAVJETI ZA VELIKE UŠTEDE

RASVJETA I ELEKTRIČNI UREĐAJI

A+

A++

- ✓ Uređaji i rasvjetna tijela energetskog razreda A troše i do 46% manje energije od istih uređaja energetskog razreda D.
- ✓ Kako uređaji za domaćinstvo postaju sve efikasniji, pojavili su se energetski razredi A+ i A++. Zapamtite – slovo bliže početku abecede znači manju potrošnju električne energije.
- ✓ Energetske naljepnice na uređajima za domaćinstvo pokazuju potrošnju električne energije ali i kvalitet usluge (pranja, sušenja, i slično).
- ✓ Bolji energetski razred ne znači i veću cijenu. Cijena je rezultat mnogo faktora, a presudna je robna marka.
- ✓ Zamijenite stare sijalice štednim sijalicama koje troše i do 5 puta manje energije, a životni vijek im je i do 10 puta duži.

KANCELARIJSKI UREĐAJI

- ✓ Energetska efikasnost kancelarijskih uređaja (printer, kopir aparat, računar) i televizora označava se znakom ENERGY STAR – energetska zvjezdica. Energetska zvjezdica znači da je uređaj koji kupujete u grupi od 20% uređaja te klase sa najmanjom potrošnjom energije. Takvi uređaji imaju znak 'Energetska zvjezdica'. Obratite pažnju da televizori troše električnu energiju i kada ne rade, odnosno kada su 'spremni za rad – Stand by'. Neki uređaji troše manje, a neki više električne energije kada su spremni za rad. Potražite markicu energetske zvjezdice na uređaju.

ENERGETSKA EFIKASNOST

“koristi manje energije za dobijanje istih usluga.”

Što manje energije koristimo, to je manja potreba za njenom proizvodnjom. Trenutno se mnogo električne energije dobiva sagorijevanjem fosilnih goriva. To dovodi do emisije stakleničkih plinova poput ugljičnog dioksida (CO₂), jednog od najvećih uzroka globalnog zagrijavanja, pa kroz smanjenje potrošnje električne energije pomažemo u spašavanju planete.

ZIMA (GRIJANJE)

- ✓ Ako temperaturu u prostoriji smanjite za 1°C, godišnje možete uštedjeti oko 6% energije (goriva) za grijanje, čime štedite i do 400 KM na godinu.
- ✓ Prozori i vanjska vrata moraju biti dobro zaptiveni/dihtovani. Na tržištu se mogu naći kvalitetne dihtung trake različitih profila koje se lijepe na fuge prozora i vrata ili postavljaju na drugi način. Uz istu potrošnju energije (goriva) možete povisiti unutrašnju temperaturu prostorije za 2-3°C, odnosno možete smanjiti potrošnju energije za grijanje pri istoj unutrašnjoj temperaturi na godišnjem nivou za 12-18%.
- ✓ Toplota akumulirana u zidovima tokom dana (grijanja) zrači u prostor tokom noći
- ✓ U noćnim satima i tokom vjetrovitih dana potrebno je spustiti roletne kako bi spriječili gubitak topline iz kuće, vanjske roletne mogu smanjiti gubitak topline i do 10%.
- ✓ U zimskom periodu treba maksimalno koristiti sunčevo zračenje za grijanje prostora
- ✓ Provjetravanje prostorija vršite širom otvorenim prozorima na 5-10 minuta. To će omogućiti potpunu izmjenu vazduha svježim ali neće ohladiti zidove. Nikada nemojte provjetravati prostoriju djelimično otvorenim prozorima u dužem vremenskom periodu jer ćete ohladiti zidove pa ćete opet trošiti energiju/gorivo za njihovo ponovno zagrijavanje. To je skupo i neracionalno.
- ✓ Ugradnjom termostatskih ventila na radijatorima i regulacije na kotlu, godišnje se može uštedjeti i do 15% energije za grijanje
- ✓ Termostat postavite u dnevnoj prostoriji i podesite na 20°C. Noću možete podesiti temperaturu i za 5° niže.
- ✓ U objektima bez vanjske izolacije potrebno je postaviti reflektujuću foliju ili drugi izolacioni materijal iza radijatora

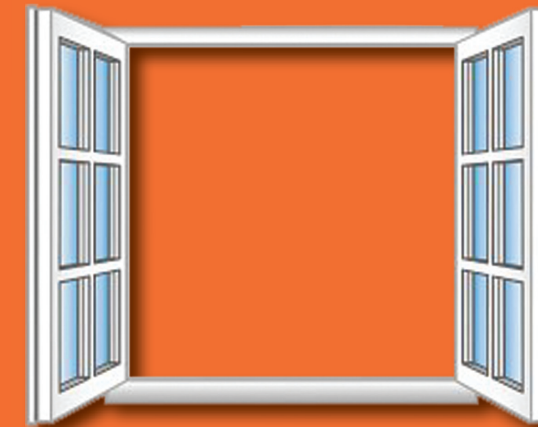
- ✓ Izolirajte cijevi grijanja koje prolaze kroz negrijane prostore
- ✓ Izolirajte vanjske zidove, zidove prema negrijanim prostorijama (naprimjer iznad podruma, prema stepeništu i slično), kao i tavanice sa krovnim površinama (iz prostora potkrovlja). Toplotne izolacije postavite uvijek kada je moguće sa spoljašnje strane. Izaberite debljinu toplotne izolacije od 10 cm jer troškovi izolacije predstavljaju samo dio ukupnih troškova. Birajte kvalitetnu izolaciju na bazi ekspaniranog polistirena koja ima odgovarajući certifikat (ETAG).
- ✓ Kada mijenjate prozore, izaberite nove prozore sa termo izolacionim dvostrukim staklom debljine od 4 mm i prostorom ispunjenim vazduhom ili nekim plemenitim gasom debljine najmanje 14 mm. Birajte profile (od aluminijuma ili PVC-a) sa toplotnim prekidima. Dobro osušeno drvo je odličan materijal za prozore i vrata.

LJETO (HLAĐENJE)

- ✓ U ljetnom periodu vanjske roletne ili zavjese mogu smanjiti temperaturu u prostoru i do 6 - 8 °C. Potreba za hlađenjem u nekim prostorima je smanjena, a u nekim slučajevima dodatno hlađenje nije ni potrebno.
- ✓ Ventilatori zapravo ne rashlađuju zrak u prostoriji, već hlade osobe koje se u njoj nalaze tako što na njihovoj koži stvaraju efekt hlađenja vjetrom. Tako da nema razloga ostavljati ventilator uključen kad napustite prostoriju. Zato ventilator smatrajte ravnim svjetlu i ugasi ga pri izlasku iz prostorije.
- ✓ U toku noći, kada je temperatura niža provjetrite prostorije.
- ✓ Koristite mudro klima uređaj. Sobna temperatura mora biti u vezi sa spoljašnjom temperaturom. Npr., ako je temperatura napolju iznad 40 stepeni, nemojte hladiti prostoriju ispod 28 stepeni. To ne samo da će smanjiti potrošnju energije, nego je također korisno za zdravlje.

OTVARANJE PROZORA

Obezbjedimo svakodnevno zimsko provjetravanje svih prostora u stanu 1 – 3 puta u trajanju od 2 – 4 minute.

Kratkim temeljitim poprečnim provjetravanjem može se odvesti prevelika vlaga, a da se pri tome minimalno izgubi toplote. Takvo provjetravanje (2-3 puta dnevno) donosi puno više suhog vanjskog zraka u stan nego slabo, stalno provjetravanje i zbog toga odlučujuće doprinosi izbjegavanju šteta nastalih od vlage.

Najjeftiniji oblik hlađenja kuće je prirodnim putem, tj. cirkulacijom zraka iz hladnijih prostora prema toplijim (u noćnim satima ohladiti prostorije).